

Márton Éva És Farkas József

Itt én vagyok a nővéremmel [Márton Éva] az anyánk sírhelyénél. A nővérem [Farkas Éva] 1920-ban született, a férje után Márton Éva volt. Tordán járta a négy elemi, majd [Nagy]Váradon végezte a kereskedelmi líceumot, mert ott volt ez a konfesszionális [felekezeti] kereskedelmi líceum. Az apánkhöz hasonlított, akárcsak én, olyan csendesebb volt, nyugodt. Mindjárt az apám elhalálása után ment férjhez. Márton Ernőnek hívták a férjét, úgy tudom, hogy marosújvári volt. A szülei fakereskedők voltak, ezt átvette ő is. Amióta én ismertem, a fa szakmában dolgozott, Kolozsvárt volt egy 'Com Lemn' [lemn = fa (román)] nevezetű iroda, amelyik aztán odacsatolódott az ICRM-hez, ott dolgozott. A nővérem pedig könyvelő volt. Kimentek Izraelbe, 1958-ban. A sógoromnak az anyja meghalt itt, Tordán, és az apja és a nővére elment Izraelbe a háború után. Kérte a sógorom a családegyesítést, és engedték a nővéremmel együtt, akinek nem volt gyermeke. Petah Tikvában laktak, az egyik szakszervezeti egyesületnél alkalmazták őket, és azt hiszem, a sógorom mint statisztikus dolgozott, a nővérem pedig mint főkönyvelő, egészen a nyugdíjazásig. A család úgy határozott -- a nővérem már azelőtt kiment Izraelbe --, hogy menjen el az öcsém a családjával és anyám Izraelbe. És körülbelül így is történt. 1966. március huszonhatodikán ment a családjával együtt, és Kefar Saván telepedtek le, ez tizenöt kilométerre van Petah Tikvától. Elment az édesanyám is az öcsémmel együtt, mert [Tordán is] velük élt, és volt ott egy unoka is, akit imádoztam. És hat hónapra és hat napra rá meghalt ott, Izraelben, nem bírta az éghajlatot. Ott van eltemetve Izraelben, Kefar Saván. 1994-ben halt meg a nővérem, augusztus huszonkettedike körül. Kiment egy autóval vásárolni a piacra, és mikor kiszállt az autóból, senki nem tudja, hogy miért, elesett, megütötte a koponyáját, bevitték a kórházba, végig kómában volt. Akkor telefonált az öcsém, hogy mi történt. Azonnal a leányom segítségével utánajártunk vonatjegyek, repülőjegyek, egy csütörtökön repültem, és amikor én repültem, akkor halt meg a nővérem. Részt vettem a temetésén, ami péntek délelőtt volt, mert péntek délután nem temetnek a szombatért. De senki nem tudja, hogy miért [halt meg], hogy szívszélhűdésbe vagy a melegtől, agyvérzést kapott, vagy kiesett az autóból, vagy megbotlott az autóból, senki nem tudja, hogy mi történt. Én tízszer voltam Izraelben. Először voltam 1978-ban, azután 1980-ban, 1982-ben, 1986-ban, 1991-ben, 1994-ben, amikor meghalt a nővérem, aztán voltam még egyszer, 2002-ben, akkor meghalt az öcsém, és

miután kiment a leányom, most már harmadszor voltam. Az idén hat hetet ültem. A feleségem is volt kétszer, de ő külön ment, nem akkor, amikor én. Én nem vagyok elfogult, se pro, se kontra, de annyit tudok mondani Izraelről, és részben evvel dicsekszem, hogy ennek a kicsi államnak, amelyik csak egy talpalatnyi, ötvenhét év alatt azt sikerült csinálnia, mint Amerikának. Mert Izrael egy kicsi Amerika. Minden van ebben az Izraelben, és olyan dolgokat csinálnak, hogy Amerika vásárol tőlük. Ők kevesebbet vásárolnak az amerikaiaktól. Nem sokan tudták ezt megcsinálni, de ezek megcsinálták, mert törekedtek. Én fel vagyok villanyozva ezzel az egész Izraellel. Ahányszor voltam 1978-tól kezdve, évről évre mindig többet és újabbat találtam.